

לו. בַּיְנוֹנִי, זְכוּוֹן וְחוּבוֹי שְׁקִילִין, פְּלָגוּ זְכוּוֹן לְעִילָא (ס"א וּפְלָגוּ לְתַתָּא) וּפְלָגוּ חוּבוֹי לְתַתָּא, וְרָזָא דָּא (אֶסְתֵּר ה) מַה שְּׂאֵלְתִּיךְ וַיִּנְתֵּן לְךָ וּמַה בְּקָשְׁתִּיךְ עַד חֲצֵי הַמְּלָכוֹת וְתַעֲשֵׂ. צְדִיק גְּמוּר, כָּל זְכוּוֹי לְעִילָא, וְחוּבוֹי לְתַתָּא. רְשָׁע גְּמוּר, חוּבוֹי לְעִילָא, וְזְכוּוֹי לְתַתָּא.

וּבַר נֶשׁ דְּחָב בְּאַתְנַגְלִיָּא, בְּתַרִּין דְּרַגִּין אִיהוּ, אִי חֲזַר בְּתִיּוּבְתָא בְּאַתְנַגְלִיָּא, בֵּין צְדִיקֵיָּא, (ד' ק"א ע"ב) בְּגִין דִּי־דַעִין דִּינֹוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא, וְנִטְרִין גְּרַמִּייהוּ מְלַמְחִטִּי. וּבְאַתְנַפְסִיָּא, בֵּין רְשִׁיעֵיָּא, לְקַיִים בְּהוּ (אִיּוֹב יא) וְעֵינֵי רְשָׁעִים תְּכַלִּינָה.

וּבְגִין דָּא, חוּבָא דְאָדָם עָבַר, עַל (בְּרַאשִׁית ב) וַיֵּצֵא יי' אֱלֹהִים, וְאוֹקְמוּהָ, אִין צוּ אֱלָא עֵבוּדָה זָרָה, אַעְבַּר עָלֶיהָ, אֲרַכִּיב לִיהָ בְּטַפְתַּת תְּרַח, דְּבִיהָ רְתַח לְקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא, דְּעָבַר עַל צוּ מַעְבוּדָה זָרָה. הֲדַר בְּתִיּוּבְתָא, וְתַבַּר צוּלְמִין דְּעֵבוּדָה זָרָה, וְכָל מְזוּנֵי דִילִיָּה. הוּא תַקִּין בְּמַה דְּחָב, וְתַבַּר חוּבָא, וּבְנִינָא בִישָׁא דְבָנָה, וְאַמְלִיד לִיהָ לְקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא וּשְׂכִינְתִּיהָ. עַל עֲלָמָא.

בְּמֵאִי. בְּגִין דְּקַדִּישׁ שְׁמִיָּה יִתְבַּרַךְ בְּרַבִּים, וְעָאֵל בְּנוּרָא לְאַתְוֹקְדָא גְּרַמִּיָּה. לְקַיִים בִּיהָ (דְּבָרִים ז) פְּסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תִּשְׂרַפּוּן בָּאֵשׁ. וְלֹא עוֹד אֱלָא דְלֹאבוֹי תְּרַח אַהֲדַר בְּתִיּוּבְתָא, וְאַעִיל לִיהָ וְלֹאמִיָּה, וְלְכָל מְאָרֵי דְהַהוּא דָּרָא בְּגִין עֲדוּן. וְהָכִי אַתְלָבֵן בְּנוּרָא בְּכַסְפָּא, דְּאִיהִי מוֹנִי"טָא דְמַלְפָּא, וְשִׁקְרָ לָהּ בְּעוֹפְרַת, אַעִיל לִיהָ בְּנוּרָא, וְנִפְקַ הַעוֹפְרַת לְבַר, יִשְׁמַעְאֵל. וּבְגִין דָּא נִפְקַ, מְצַחֵק בְּעֵבוּדָה זָרָה. וְאַשְׁתַּאֲרָ אָדָם מְלוּבָן, וְהֵאֵי אִיהוּ שִׁנּוּי הַשֵּׁם. דְּכַד אַתְנַלְגַּל אָדָם, בְּעֵי לְמַעַבְדַּ לִּיהָ שִׁנּוּי הַשֵּׁם, שִׁנּוּי מְקוּם, וְשִׁנּוּי מַעֲשָׂה.

לְבַתֵּר אַתָּא יַצְחָק, וְאַתְתַּקַּף בִּיהָ, מְחוּבָא תְּנִינָא, דְּאַתְמַר בִּיהָ

עַל הָאָדָם, דָּדָא שְׁפִיכוֹת דְּמִים, וְדָא גָרַם נְסִיוְנָא דִּיצְחָק
בְּסַכְיָנָא. וְאִתְפָּרַר בִּיהּ, כַּמְאֵן דְּבָרִיר אוֹכֵל מִגּוּ פְּסוּלָת, וְנִפְיֵק
פְּסוּלָת לְבַר, עֵשׂו שׁוֹפֵד דְּמִים.

לְבַתַּר אֲתָא יַעֲקֹב, וְאַרְכִיב לִיהּ בְּלִבָּן, וְאִתְעַבִּיד עֶבֶד לְגַבִּיהּ,
הָדָא הוּא דְכָתִיב. (בראשית כט) אֶעֱבֹדְךָ שִׁבְעַ שָׁנִים בְּרַחֵל.
וּבַהֲהִיא סָבָה דְאַחֲלַף לָהּ בְּאַחוּתָא, עֶבֶד שִׁבְעַ שָׁנִים אַחֲרָנִין.
לְאַפְקָא תִרִין טַפִּין דְזִרְק אָדָם בְּאַתַּר נּוֹכְרָאָה, וְדָא גְלוּי עֲרִיוֹת,
וְהָאֵי אִיהוּ לְאָמֵר. וְאַפִּיק לֹון מִן לִבָּן הָאֲרַמִי, נְחָשׁ.

וּבַתְּלַת אֲלִין, הָוָה לְאָדָם שְׁנׁוּי הַשֵּׁם, וְשְׁנׁוּי מְקוּם, וְשְׁנׁוּי מַעֲשֵׂה.
שְׁנׁוּי הַשֵּׁם: בְּאַבְרָהָם. וְשְׁנׁוּי מְקוּם: בִּיצְחָק. וְשְׁנׁוּי מַעֲשֵׂה:
בְּיַעֲקֹב. וְאֵי לְהָאֵי דְאַתְמַר בִּיהּ, (איוב כח) אֲזִי רָאִה וַיִּסְפְּרָהּ, קִבֵּל
בְּתִיּוּבְתָא כָּל שְׁפָן לְאַחֲרִים.

וּבְגִין דָּא, עֶבֶד טוֹב אֲתָרָא גָרִים. וְעֶבֶד רָע, אוֹף הָכִי. אֲבָל שְׂאָר
עֶבְדִים, לְעוֹלָם בְּהֵם תַּעֲבוּדוּ. קָמוּ מְאָרִי מְתִיבְתָא, וְאָמְרוּ
(תהלים קמד) אֲשֶׁרֵי הָעַם שִׁכְכָה לוֹ, שִׁכְכָה בְּגִימְטְרִיא מִשָּׂה. קָם
רַעֲיָא מְהִימְנָא וְאָמֵר, אֲשֶׁרֵי הָעַם שְׂיִי אֱלֹהִין. (ע"כ רעיא מהימא)

(משפטים קי"ז לא תהיה אחרי רבים וכו')

זֶהַר

כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֶבְדִים וְגוֹ'. פְּקוּדָא לְעֵבוֹד
בְּכָל מִינֵי עֵבוֹדָה בַּמִּקְדָּשׁ, וּלְבַר מִמִּקְדָּשׁ, בְּכָל
אִינוּן פּוֹלְחָנִין דְּאֶקְרִי עֵבוֹדָה, בְּצִלוֹתָא, לְאַשְׁתַּדְּלָא בְּתַר
פְּקוּדֵי אוּרִייתָא דְכֻלָּא אֶקְרִי עֵבוֹדָה, כְּעֶבֶד דְּאַשְׁתַּדְּל
בְּתַר מְאָרִיָּה, בְּכָל מַה דְּאַצְטְרִיךְ.

בְּגִין דִּישְׂרָאֵל קָרִי לֹון עֶבְדִים, דְּכָתִיב כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל

עֲבָדִים עֲבָדֵי הֵם. מֵאֵי טַעַמָא אֵינּוּן עֲבָדִים. בְּגִין דְּכָתִיב
 אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. וּבְגִין כֶּן כְּתִיב
 בְּעֶשְׂרֵי אַמִּירֵן לְבַתֵּר, דְּכָתִיב (שְׁמוֹת ב) אָנֹכִי יי' אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר
 הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, לְמַפְלַח לֵיהּ כְּעֶבֶד דְּפִלַּח
 לְמֵאֲרִיָּה דְּפָרִיק לֵיהּ מִן מוֹתָא, דְּפָרִיק לֵיהּ מִכָּל בִּישׁוּן
 דְּעַלְמָא.

בְּתַרִּין זֵינִין (נ"א שְׁמֵהּ אֵלִיז) אַקְרוּן יִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, עֲבָדִים, דְּכָתִיב עֲבָדֵי הֵם. וְאַקְרוּן בְּנִים,
 דְּכָתִיב (דְּבָרִים יד) בְּנִים אַתֶּם לִי אֱלֹהֵיכֶם. בּוֹזְמָא דִּידַע
 לֵיהּ בַּר נֶשׁ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאוֹרַח כְּלָל, כְּדִין אַקְרִי
 עֶבֶד דְּעֶבִיד פְּקוּדָא דְּמֵאֲרִיָּה, וְלִית לֵיהּ רֶשׁוּ לְחַפְשָׁא
 בְּגַנְיֻזֵי וּבְרֻזִין דְּבֵיתֵיהּ. בּוֹזְמָא דִּידַע לֵיהּ בַּר נֶשׁ בְּאַרְח
 פְּרֻט, כְּדִין אַקְרִי בֶן רַחֲמָא דִּילֵיהּ, כִּבְּן דְּחַפִּישׁ בְּגַנְיֻזֵי,
 בְּכָל רֻזִין דְּבֵיתֵיהּ.

וְאַף עַל גַּב דְּאַקְרִי בֶן בְּרָא בּוֹכְרָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שְׁמוֹת ד) בְּנֵי בְכוּרֵי יִשְׂרָאֵל, לָא יִפּוּק
 גְּרַמְיָה מִכְּלָלָא דְּעֶבֶד, לְמַפְלַח לְאַבּוּי בְּכָל פּוּלְחָנִין
 דְּאֵינּוּן יִקְרָא דְּאַבּוּי. וְהָכִי אַצְטְרִיךְ לְכָל בַּר נֶשׁ לְמַהּוּי
 לְגַבֵּי אַבּוּי בֶן, לְחַפְשָׁא בְּגַנְיֻזֵי וּלְמַנְדַּע רֻזִין דְּבֵיתֵיהּ,
 וְלֵאשְׁתְּדָלָא אַבְתְּרִיָּהּ. וְלְמַהּוּי לְגַבֵּי אַבּוּי עֶבֶד.
 וְרֻזָא דְּמַלְהָ, תַּרִּין דְּרַגִּין אֵינּוּן לְעֵילָא, דְּאַצְטְרִיךְ בַּר

נֶשׁ לְאַתְעֵטְרָא בְּהוּ, וְאַיִנּוֹן רְזָא דְמַהִימְנוּתָא, וְאַיִנּוֹן חַד.
 חַד, רְזָא דְעֵבֶד. וְחַד, רְזָא דְבֵן. וְהָאִי עֵבֶד, אֶקְרִי אַדוֹן
 כָּל הָאָרֶץ. בֵּן, כִּמְה דְאוּקִימָנָא בְּנֵי בְכוּרֵי יִשְׂרָאֵל. וְכֻלָּא
 רְזָא חַדָּא דְמַהִימְנוּתָא. וְאַצְטְרִיךְ בַּר נֶשׁ לְאַתְעֵטְרָא
 בְּאַלִּין דְרַגִּין, לְאַתְכַּלְלָא בְרְזָא דְמַהִימְנוּתָא.

עֵבֶד, לְמַפְלַח בְּכָל זִינֵי פּוּלְחָנָא, בְּצִלוֹתָא דְאֶקְרִי
 עֲבוּדָה, כִּהָאִי עֵבֶד דְאִיהוּ רְזָא עֲלָאָה, דִּלָּא
 שְׂכִיךְ לְעֵלְמִין תְּדִיר. וְקָא מְשַׁבְּחָא וּמְנַגְנָא תְּדִיר. וְהָא
 אֲתַמַּר בְּפוּלְחָנִין אַחַרְנִין, דְּכָל פּוּלְחָנִין וּמְלִין דְעֵלְמִין
 כְּלָהוּ אִיהוּ עֵבֶד וּפְלַח. וּבְגִין דָּא אֶקְרִי אַדוֹן, בְּגִין
 דְאִיהוּ עֵבֶד לְמַפְלַח, אֶקְרִי אַדוֹן כָּל הָאָרֶץ. בַּר נֶשׁ
 דְאַתְעֵטְר בְּרְזָא (דף ק"ב ע"א) דָּא, לְמִיּהוּי עֵבֶד לְמַפְלַח
 פּוּלְחָנִיה דְמֵאַרְיָה, אִיהוּ סְלִיק וְאַתְעֵטְר לְמַהוּי בְּדַרְגָּא
 דָּא, וְאַקְרִי אוּף הָכִי אַדוֹן, דְהָא אִיהוּ בְרִיךְ בְּכָל אִינּוֹן
 פּוּלְחָנִין, לְהָאִי עֲלָמָא, וְקִיִּים לִיָּה. וְעַל דָּא אֶקְרִי אַדוֹן.

(ס"א אַדוֹנֵי הָאָרֶץ)•

זַכָּאָה חוּלְקִיָּה דְהָאִי בֵּן, דְזָכִי לְאַשְׁתְּדִלָּא לְמַנְדַּע בְּגִנּוּזֵי
 דְאַבוּי, וּבְכָל רְזִין דְבֵיתִיָּה, כְּבָרָא יְחִידָאִי
 דְאַשְׁלִטִּיה אַבוּי בְּכָל גְּנּוּזֵי, וְדָא אִיהוּ יְקָרָא, דְשְׁלִיט עַל
 כָּלָא מָאן דְיִשְׁתְּדִל בְּאוּרִיָּתָא, לְמַנְדַּע לִיָּה לְקוּדְשָׁא
 בְרִיךְ הוּא. וּבְאַיִנּוֹן גְּנִיזִין דִּילִיָּה, אֶקְרִי בֵּן לְקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא, כֹּל חִילֵי שָׁמַיָא, לֵית מֵאן דִּימְחֵי בִידֵיהּ, בְּכֹל
שְׁעָתָא דְאַצְטְרִיךְ לְמִיעַל לְגַבֵּי אָבוּי. וְזָפְאָה חוּלְקִיָּה
בְּעַלְמִין כְּלָהּ. וּבְגִין דָּא, כִּד אֲשַׁתְּדַל לְמַנְדַּע לִיהּ בְּאַרְח
פֶּרְט, בְּרוּזָא דְחַכְמָתָא, כְּדִין אֲקָרִי בֶן.

בְּפוּלְחָנָא דְדִבְר נָשׁ פִּלַּח לִיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֵית
פוּלְחָנָא, דְאַצְטְרִיךְ בַּר נָשׁ לְאַתְּכַלְלָא
בְּתַרוּוּיָהּ, לְמַהוּי עֶבֶד וּבֶן, לְאַתְּעַטְרָא בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא. וּמָה אִיהוּ. דָּא פּוּלְחָנָא דְצִלוּתָא, דְאַצְטְרִיךְ
לְמַהוּי בָּהּ עֶבֶד וּבֶן, לְאַתְּכַלְלָא בְּדִרְגִין עֲלָאִין אֲלִין.
לְמַפְלַח וּלְאַתְּקַנָּא צִלוּתָא בְּרוּזָא דְעֶבֶד, לְמַפְלַח פּוּלְחָנָא
דְתַקוּנָא דְעַלְמִין. וּלְאַתְּדַבְּקָא רְעוּתִיהּ בְּרוּזִין דְחַכְמָתָא,
לְאַתְּדַבְּקָא בְּמֵאֲרִיָּהּ בְּגַנְיֻזִין עֲלָאִין כְּדָקָא חֲזִי.

בֶּן אֲתַדְבֵּק תְּדִיר בְּאָבוּי בְּלֹא פְרוּדָא כְּלָל, לֵית מֵאן
דִּימְחֵי בִידֵיהּ. עֶבֶד, עֶבִיד פּוּלְחָנָא דְמֵאֲרִיָּהּ, וְאַתְּקִין
תַּקוּנֵי עֲלָמָא. מֵאן דְהוּי תַּרוּוּיָהּ בְּכֹלְלָא חֲדָא, בְּחַבּוּרָא
חֲדָא, דָּא אִיהוּ בַר נָשׁ דְאַתְּקִין רוּזָא דְכָל מְהִימְנוּתָא
בְּכֹלְלָא חֲדָא, בְּלֹא פְרוּדָא כְּלָל, וּמַחְבֵּר כְּלָא כְּחֲדָא. דָּא
אִיהוּ בַר נָשׁ, דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲכָרִיז עֲלוּי בְּכֹל אֲלִין
חַיִּילִין וּמְשָׁרְיִין דְכָל עַלְמִין, וּבְכָל אֵינּוּן רְקִיעִין,
אֲזִדְהָרוּ בְּפִלְגְנֵיא מְהִימְנָא דְבֵי מַלְכָּא, דְכָל גְּנוּזֵי דְמֵאֲרִיָּהּ
בִידֵיהּ. וְזָפְאָה אִיהוּ בְּהֵאי עֲלָמָא, וְזָפְאָה אִיהוּ בְּעֲלָמָא
דְאַתִּי.

מִהֵיּוֹא יוֹמָא וּלְהֵלָאָה, אֲשֶׁת־מוֹדַע בַּר נָשׁ, וְאֲתֵר־שִׁים
 בְּעֵלְמִין כְּלָהוּ. בְּשַׁעֲתָא דְאַצְטְרִיף כָּל חֵילִין
 וּמִשְׁרִיין כְּלָהוּ אֲזִדְהָרֵן לְמַהוּי גַבִּיהַ, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 לָא בְעֵי אֵלָא אִיהוּ בְלַחֲוֹדוּי. וְקָלָא אֲתַעַר, יְאוּת הוּא
 לִיְחִיד לְמַהוּי גַבִּיהַ דִּיְחִיד, וּלְאֲתַעֲסָקָא יְחִיד בִּיְחִיד.

וְרָזָא דִּתְרִין דְרַגִּין אֵלִין, אֲשַׁכְחָנָא בְּחַד קָרָא, דְכִתִּיב,
 (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדֵי אֶתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ
 אֲתַפְּאֵר. וַיֹּאמֶר לִי עַבְדֵי אֶתָּה, הָא עֶבֶד. יִשְׂרָאֵל הָא בִּן.
 דְּכַד אֵינּוֹן כְּלָלָא חֲדָא, כְּדִין כְּתִיב אֲשֶׁר בְּךָ אֲתַפְּאֵר.
 בְּרוּךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן יִמְלֹךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

(שמות קל"ד ע"ב פקודא ללמוד תורה)

פְּרֻשֵׁת בְּחֻקוֹתַי

(ויקרא ב"ו) אִם בְּחֻקוֹתַי תִּלְכוּ וְגו'. רַבִּי חֵיִיא פִּתַח, (מיכה ו)
 עַמִּי זָכַר נָא מַה יַעֲזֵן בְּלֶק מֶלֶךְ מוֹאָב וּמַה עָנָה אוֹתוֹ
 בְּלָעָם בֶּן בְּעוֹר וְגו'. עַמִּי זָכַר נָא, זַפְּאָה חוּלְקָא דְעַמָּא
 דָּא, דְמֵאֲרִיהוֹן אוֹכַח לוֹן הָכִי. עַמִּי זָכַר נָא, אַף עַל גַּב
 דְּאֲתוֹן סִטָּאן מֵאוֹרְחֵי, עַמִּי אֲתוֹן, דְּלָא בְּעֵינָא לְמַעַבְד
 לְכוּ כְּעוֹבְדֵי יִיכוּ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, זַפְּאָה חוּלְקָא דְעַמָּא, דְמֵאֲרִייהוּ אָמַר
 לוֹן, (מיכה ו) עַמִּי מַה עָשִׂיתִי לָךְ וּמַה הִלְאִיתִיךָ עָנָה

מִהֵיּוֹא יוֹמָא וּלְהֵלָאָה, אֲשֶׁת־מוֹדַע בַּר נָשׁ, וְאֲתֵר־שִׁים
 בְּעֵלְמִין כְּלָהּוּ. בְּשַׁעֲתָא דְאַצְטְרִיף כָּל חֵילִין
 וּמִשְׂרִיין כְּלָהּוּ אֲזִדְהָרֵן לְמַהוּי גַבִּיהַ, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 לָא בְעֵי אֵלָא אִיהוּ בְּלַחֲוֹדוּי. וְקָלָא אֲתַעַר, יְאוּת הוּא
 לְיַחֲד לְמַהוּי גַבִּיהַ דְיַחֲד, וּלְאַתְעֶסְקָא יַחֲד בְּיַחֲד.

וְרָזָא דְתֵרִין דְרַגִּין אֵלִין, אֲשַׁכְחָנָא בְּחַד קָרָא, דְכְתִיב,
 (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אַתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ
 אֲתַפְּאֵר. וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אַתָּה, הָא עַבְדִּי. יִשְׂרָאֵל הָא בִּן.
 דְכַד אִינוּן כְּלָלָא חֲדָא, כְּדִין כְּתִיב אֲשֶׁר בְּךָ אֲתַפְּאֵר.
 בְּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

(שמות קל"ד ע"ב פקודא ללמוד תורה)

פְּרֻשֵׁת בְּחֻקוֹתַי

(ויקרא ב'ו) אִם בְּחֻקוֹתַי תִּלְכוּ וְגו'. רַבִּי חֵיִיא פִּתַח, (מיכה ו)
 עַמִּי זָכַר נָא מַה יַעֲזֵן בְּלֶק מֶלֶךְ מוֹאָב וּמַה עָנָה אוֹתוֹ
 בְּלָעָם בֶּן בְּעוֹר וְגו'. עַמִּי זָכַר נָא, זַפְּאָה חוּלְקָא דְעַמָּא
 דָּא, דְמֵאֲרִיהוֹן אוֹכַח לוֹן הָכִי. עַמִּי זָכַר נָא, אַף עַל גַּב
 דְאַתּוֹן סְטָאן מֵאוֹרְחֵי, עַמִּי אַתּוֹן, דְלָא בְעֵינָא לְמַעַבְד
 לְכוּ כְּעוֹבְדֵי־יִכוּ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, זַפְּאָה חוּלְקָא דְעַמָּא, דְמֵאֲרִייהוּ אָמַר
 לוֹן, (מיכה ו) עַמִּי מַה עָשִׂיתִי לָךְ וּמַה הִלְאִיתִיךָ עָנָה

בִּי. מֵה יַעֲזֵב בְּלֶק מֶלֶךְ מוֹאָב. בְּכֶמֶה מְלִין וְעוֹבְדִין אֶמֶר
 לְשִׁיצָאָה לְכוּ מֵעֲלָמָא, וְכֶמֶה חֲרָשִׁין אֶתְעַר לְקַבְלֵיִכוּ.
 אֶמֶר רַבִּי יוֹסִי, אֶמֶר לֹון קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל,
 זְכוֹר נָא. וּוִי דְאַנָן צְוֹחִין בְּכָל יוֹמָא, וְגַעֲיִנָן
 וּבְכִינָן, (איכה ה) זְכוֹר יי' מֵה הִיָּה לָנוּ. (תהלים קלז) זְכוֹר יי'
 לְבָנֵי אֲדוּם, וְלֹא בְעֵי לְאֲשַׁחֲא עֲלָנָא, הוּא אֶמֶר לָן
 בְּבַעוּ זְכוֹר נָא, אֵין נָא אֶלָּא לְשׁוֹן בְּעוֹתָא, וְאַנָן לָא
 אֲשַׁחֲנָא בֵיה, פְּגוּוֹנָא דָּא אַנָן צְוֹחִין, זְכוֹר יי' מֵה הִיָּה
 לָנוּ, זְכוֹר יי' לְבָנֵי אֲדוּם, (תהלים עד) זְכוֹר עֲדַתְךָ קְנִיַת
 קָדָם, (תהלים קו) זְכַרְנִי יי' בְּרֻצוֹן עַמְךָ, וְלֹא בְעֵי לְאֲשַׁחֲא
 עֲלָן.

רַבִּי יְהוּדָה אֶמֶר, וְדָאֵי קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשַׁחֲא עֲלָן
 תְּדִיר, וְדְכִיר לָן, אֵי לָאו דְּאִיהוּ אֲשַׁחֲא בְּהוּ
 בְּיִשְׂרָאֵל, וְדְכִיר לֹון, לָא יְקוּמוּן חַד יוֹמָא בְּגָלוּתָא, הַדָּא
 הוּא דְכְּתִיב, (ויקרא כו) וְאֶף גַּם זֹאת בְּהִיּוֹתֶם בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵיהֶם
 וְגו'. (דף קי"ב ע"ב) קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא עָבִיד לָן פְּעוֹבְדָנָא.
 תָּא חֲזִי, בְּלֶק חַפִּים הָוָה, וְרַב חֲרָשִׁין בְּעוֹבְדֵי יְדוּי, יִתִּיר
 מִן בְּלָעָם. וְהָכִי אוֹלִיפְנָא פֶּל מֵה דְּבַעֲי בַר נֶשׁ בְּהָאֵי
 עֲלָמָא בְּפוֹלְחָנָא דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּעֵי לְאֶתְעַרָּא
 בְּעוֹבְדָא לְתַתָּא. דְּבַעוֹבְדָא דְּלְתַתָּא, אֶתְעַר עוֹבְדָא
 לְעֵילָא, וְעוֹבְדָא דָּא בְּעֵי בְּקַדוּשָׁה, וְהָא אוּקְמוּהָ. וּבְאַתֵּר

דְּלִית עֹבְדָא, אִית מְלָה, וּבְמְלָה דְּפוּמָא, תְּלִיא עֹבְדָא,
 לְאַתְעָרָא לְעִילָא. כְּמָה דְּבַעֲיָנָן לְאַתְעָרָא קְדוּשָׁה עֲלָאָה,
 בְּעֹבְדָא וּבְמְלָה. הָכִי נָמִי אֵינּוֹן דְּאַתְיִין מְסֻטְרָא
 דְּמִסְאַבוּתָא, בְּעִיָּין לְאַתְעָרָא סֻטְרָא דְּלֵהוֹן, בְּעֹבְדָא
 וּבְמְלָה דְּפוּמָא.

וְאִף עַל גַּב דְּבַלְעָם חֲרָשָׁא הוּוּ רַב מִכָּל חֲרָשִׁין דְּעֲלָמָא,
 חֲרָשָׁא עֲלָאָה מְנִיָּה הוּוּ בָּלָק. בְּקָסָם הוּוּ בָּלָק רַב
 מִכָּל חֲפִימִין. וּבַלְעָם בְּנַחֲשׁ (וְהָא אֹקְמוּהִי). קָסָם וְנַחֲשׁ תְּרִין
 דְּרָגִין אֵינּוֹן, קָסָם תְּלִיא בְּעֹבְדָא. נַחֲשׁ לָא תְּלִיא
 בְּעֹבְדָא אֲלָא בְּאַסְתְּכְלוּתָא, וּבְמְלָה דְּפוּמָא. וּכְדִין
 מִתְעָרִין עַל־יְהוּ רוּחָא מְסֻטְרָא, לְאַתְלַבְּשָׁא בְּהוּ, וְעֵבִיד
 מַה דְּעֵבִיד.

וְיִשְׂרָאֵל קְדִישִׁין לָא הָכִי, אֲלָא כְּלָהוּ קְדִישִׁין, וְכָל
 עֹבְדֵי־יְהוּ לְאַתְעָרָא עַל־יְהוּ רוּחָא קְדִישָׁא.
 כְּמָה דְּאַתְ אָמַר, (ישעיה לב) עַד יַעֲרָה עֲלֵינוּ רוּחַ מִמְרוֹם.
 וְעַל דָּא כְּתִיב, (במדבר כג) כִּי לֹא נַחֲשׁ בִּיעֲקֹב וְלֹא קָסָם
 בְּיִשְׂרָאֵל, דְּהָא אֵינּוֹן בְּסֻטְרָא דְּקְדוּשָׁה עֲלָאָה אֲחִידָן.
 וְעֹבְדֵי־יְהוּ בְּקְדוּשָׁה אָתוּ, וְקְדוּשָׁה מִתְעָרִי עַל־יְהוּ
 וּמִתְלַבְּשָׁן בְּהוּ.

וְתָא חֲזִי, בְּקָסָם הוּוּ בָּלָק רַב מִכָּל חֲפִימִין, וּבַלְעָם
 בְּנַחֲשׁ. וְעַל דָּא בְּשַׁעְתָּא דְּבַעָא בָּלָק לְאַתְחַבְּרָא

עֲמִיָּה, מֵה פְּתִיב (במדבר כב) וַיִּלְכוּ זִקְנֵי מוֹאָב וְזִקְנֵי מִדְיָן
 וַיִּקְסְמוּ בְיָדָם. (ובלעם עובדוי בנחש) תָּא חֲזִי, בְּמִלָּה דְּפוּמָּא הָוָה
 בְּלָעָם רַב מִכָּל חֲרָשִׁין דְּעֵלְמָא, וּבְאַסְתִּיכְלוּתָא דִּיהוּא
 נַחֲשֵׁי, הָוָה יַדַּע לְכוּנָא שְׁעֵתָא. וְעַל דָּא בְּעָא בְּלָק
 לְאַשְׁלֵמָא מְלָה (ס"א בלא) קָסָם וּנְחֵשׁ.

אָמַר לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, רְשָׁע, הָא קְדָמוּךְ בְּנִי.
 עוּבְדָא אִית בְּגוּוּיָיְהוּ, דְּכָל סְטָרִין בִּישִׁין וְזִינִין
 בִּישִׁין וְחֲרָשִׁין דְּעֵלְמָא לָא יִכְלִין לְקַרְבָּא בַּהַדִּיָּהוּ,
 דְּכִלְהוּ עֲרָקִין מְקַמִּיָּה. וּמַאי אִיְהוּ. אֶהֱל מוּעֵד, וּמַאי
 קוּדְשָׁא, וְשְׁמוּשֵׁי מְקַדְשָׁא, וּקְטָרֵת בּוּסְמִין, דְּקָא מְבִטֵּל
 כָּל רְתִיחָא וְרוּגְזָא דְּעֵלְמָא, דְּלַעִילָא וְתַתָּא, וְעֵלוּן
 וְקַרְבָּנִין בְּכָל יוּמָא, וְתַרִי מְזֻבְחוֹת, לְמַעַבְד עוּבְדָא
 מְזֻבְחוֹת, וְשִׁלְחָן וְלֶחֶם הַפָּנִים, וְאֵת הַכִּיּוֹר וְאֵת כִּנּוֹ,
 וְכַמָּה שְׁמוּשִׁין לְעוּבְדָא, לְמִלָּה דְּפוּמָּא, הָאֲרֹן וְתַרִי
 לוּחֵיָא דְּאוּרִיָּתָא, וְאֶהֱרֹן לְכַפָּרָא עַל עֲמָא בְּצִלוּתָא
 בְּכָל יוּמָא. כִּיּוֹן דְּאַשְׁגַּח הוּא רְשָׁע בְּהַאי, אָמַר כִּי לָא
 נַחֲשֵׁי בִיעֵקֵב וְלָא קָסָם בִּישְׂרָאֵל. מַאי טַעְמָא. יִי אֱלֹהֵי
 עַמּוֹ וְתַרוּעַת מְלֶךְ בּוֹ.

וְעַל דָּא עַמִּי זְכָר נָא, בְּבַעוּ מִנִּיִּכּוּ, הוּוּ דְּכִירִין הוּא
 זְמָנָא דְּאַתְחַבְרוּ בְּלָק וּבְלָעָם לְשִׁיצָאָה לְכוּ, וְלָא
 יִכִּילוּ, דְּאַנָּא אַחִידְנָא בְּכוּ, כְּאַבָּא דְּאַחִיד בְּבָרִיָּה, וְלָא

שְׁבִיב לִי בִידָא דְאַחֲרָא. מִן הַשְּׁטִים וְעַד הַגְּלָגֶל, מֵאִי
 דָּא לְקַבִּיל דָּא. אֶלָּא אֲמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל,
 בְּבָעוּ מִנֵּיכּוֹ, הוּוּ דְכִירִין כָּל זְמַנָּא דִּהְוִיתוּן אֲחִידָן בִּי,
 וְלֹא יָכִיל הֵהוּא רָשַׁע בְּחַרְשׁוּי וְקִסְמוּי לְשַׁלְטָאָה עָלְיֵיכּוֹ.
 כִּיּוֹן דְשִׁבְקִתּוּן יַדְיֵיכּוֹ לְאַחֲדָא בִּי, וְהוִיתוּן בְּשְׁטִים, מַה
 כְּתִיב. (במדבר כה) וַיֹּאכַל הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לְאֱלֹהֵיהֶן. בַּגְּלָגֶל,
 כִּמָּה דָאֵת אֲמַר (הושע יב) בַּגְּלָגֶל שׁוֹרִים זִבְחוּ, וְכַדִּין שְׁלִיטוּ
 בְּכוּ שְׁנַאיכּוֹן.

וְכָל דָּא אֲמַאי. לְמַעַן דַּעַת צְדָקוֹת יִי כָּל אֵינּוֹן צְדָקוֹת,
 דְעַבְדְּנָא לְכוּ, בְּזְמַנָּא דְאֵתוּן אֲחִידָן בִּי, וְלֹא
 שְׁבִיקְנָא מְלָה דְעַלְמָא לְשַׁלְטָאָה בְּכוּ, וְרוּגְזָא דְלַעֲיִלָּא
 וְתַתָּא, וְזִינִין בִּישׁוּן, לָא יְכַלִּין לְקַרְבָּא בְּכוּ.
 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לִינוּ פַּה הַלִּילָה וְהַשִּׁיבוּתִי אֶתְכֶם דְּבַר
 כַּאֲשֶׁר יִדְבַר יִי אֵלַי. תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְעָאֵל
 שְׁמִשָּׂא, וְתַרְעִין כְּלָהוּ אֶסְתִּימוּ, וְעָאֵל לִילִיא וְאֶתְחַשְׁדָּה,
 כִּמָּה חֲבִילֵי שְׂרָאן מְשַׁלְשִׁיהוֹן, וְאֶזְלִין וְשַׁטָּאן בְּעַלְמָא,
 וְכִמָּה רַבְרָבֵי מְמַנֵּן עָלְיֵיהוּ דְמַדְבְּרֵי לְהוּ. וְאֵית מְמַנָּא
 רַבְרָבָא עַל כָּלָא מְסַטְרָא דְשְׁמָאֵלָא וְהֵהוּא רָשַׁע הוּוּ
 שְׁכִיחַ לְגַבֵּי הֵהוּא מְמַנָּא עַלְאָה מְכָלָא בְּחַרְשׁוּי. וְהוּא הוּוּ
 אֲמַר בְּחַרְשׁוּי בְּלִילִיא, בְּזְמַנָּא דְאֵיהוּ שְׁלִטָּא בְּכָל סִיעֲתָא
 דִּילִיָּה, וְהוּא הוּוּ אֵתִי לְאֶשְׁתַּכְּחָא גַבֵּיָה, וְאוּדַע לִיָּה מַה
 דְאֵיהוּ בְּעִי.

כְּגֹוֹנָא (דף קי"ג ע"א) דָּא (בראשית לא) וַיֵּבֵא אֱלֹהִים אֶל לְבָן
הָאֲרָמִי, הֵהוּא דְשָׁכִיחַ גְּבִיּהָ. (בראשית כ) וַיֵּבֵא
אֱלֹהִים אֶל אַבְיִמֶלֶךְ, כִּלְהוּ כְּגֹוֹנָא דָּא. בְּכָל אֲתַר אַקְרוּן
לֵיהּ בְּאִינוּן חֲרָשִׁין, וְעַל דָּא הוּא שָׁכִיחַ בְּלִילִיָּא יִתִּיר
מִבִּימָמָא. וְהָא אוֹקְמוּהָ. וְכָל הַנִּי חֲרָשִׁין וְחַפְיִמִּין הוּוּ
לְאַבְיִמֶלֶךְ, דְּכְתִיב, (בראשית כו) וַיִּשְׁקֶף אַבְיִמֶלֶךְ מִלְּךְ
פְּלִשְׁתִּים בְּעַד הַחֲלוֹן. כְּתִיב הָכָא בְּעַד הַחֲלוֹן, וְכְתִיב
הָתָם (שופטים ה) בְּעַד הַחֲלוֹן נִשְׁקָפָה וְתִיַבב אִם סִסְרָא. לְבָן
הָא אוֹקְמוּהָ, בְּלָעָם כְּדִין.

וְעַל דָּא בְּכִלְהוּ כְּתִיב אֱלֹהִים, וַיֵּבֵא אֱלֹהִים אֶל בְּלָעָם,
וַיֵּבֵא אֱלֹהִים אֶל לְבָן, וַיֵּבֵא אֱלֹהִים אֶל אַבְיִמֶלֶךְ,
הוּא אַתָּא לְגַבְיִיהוּ, וְלֹא אִינוּן לְגַבְיִיהָ, דְּהָא לִית לָהּ
אַתַּר זְמִין. וְאִי תִימָא, הָא כְּתִיב אֱלֹהִים. אֶלָּא, שְׁמָא דָּא
אַשְׁתַּתֵּף בְּכִלְיָא, וְאַפִּילוּ עֲבוּדָה זָרָה נְמִי אֱלֹהִים אַקְרִי,
אֱלֹהִים אַחֲרִים, וּבְכִלְיָא דְאֱלֹהִים אַחֲרִים אֲלִין מִמָּנָן,
וּבְכִלְיָא דָּא הוּוּ, וּבְגִין כַּף אַקְרִי הָכִי. וְהֵהוּא רָשַׁע הוּוּ
אָמַר בְּחֲרָשׁוּי וְקָרִי לֵיהּ, וְאַתִּי לְגַבְיִיהָ. וּבְגִין כַּף כְּתִיב
לִינוּ פֹה הַלִּילָה וְהַשִּׁיבוֹתִי אֶתְכֶם דָּבַר כַּאֲשֶׁר
יְדַבֵּר יי' אֵלַי. הֵהוּא רָשַׁע קָא מְשַׁבַּח גְּרַמְיָהּ, דְּהָא לָא
כְּתִיב בֵּיהּ, אֶלָּא וַיֵּבֵא אֱלֹהִים.

דְּבַר אַחַר כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר יי' אֵלַי, עַל יַדִּי דְהֵהוּא שְׁלִיחָא

דִּסְטָרָא אַחֲרָא. וְאִי תִימָא הָא בִּימָמָא אֲשַׁתְּכַח לְגַבִּיּהּ.
 (ס"א פד הוה לגביה בלק אלא) אֵלָא וְדָאִי בְּנַחֲשׁ אֲסַתְּכִלוּתָא הָוָה
 בֵּינָה, וּבַהֲהוּא זְמַנָּא הָוָה מְסַתְּפֵל לְכוּוּנָא שַׁעְתָּא, הִדָּא
 הוּא דְכַתִּיב וְלֹא הִלֵּךְ כְּפַעַם בְּפַעַם לְקִרְאֵת נְחָשִׁים. וַיֵּרָא
 בְּלָעָם כִּי טוֹב בְּעֵינַי יי' לְבָרֵךְ אֶת יִשְׂרָאֵל. אֵלָא דִּהֲהוּא
 יוֹמָא אֲסַתְּכֵל לְכוּוּנָא שַׁעְתָּא, וְלֹא אֲשַׁתְּכַח כְּשָׂאֵר יוֹמֵי,
 וּכְדִין חָמָא דִּהָא רִוּגְזָא רַבָּא לָא אֲשַׁתְּכַח בְּעֵלְמָא, כְּדִין
 יַדַּע כִּי טוֹב בְּעֵינַי יי' לְבָרֵךְ אֶת יִשְׂרָאֵל. בַּהֲהוּא זְמַנָּא
 שְׁבִיק גְרַמְיָה מְכַל נְחָשִׁים דְּעֵלְמָא, וְלֹא אֲסַתְּכֵל בְּהוּ,
 הִדָּא הוּא דְכַתִּיב וְלֹא הִלֵּךְ כְּפַעַם בְּפַעַם לְקִרְאֵת נְחָשִׁים.
 תָּא חֲזִי, בַּהֲהִיא שַׁעְתָּא דִּרְתַּחָא אֲשַׁתְּכַח, כְּדִין שְׁמָאֵלָא
 אֲתַעַר, וְהוּוּ יַדַּע הֲהוּא רְשַׁע אֲתַר, לְאַחְדָא בְּסִטְרָא
 שְׁמָאֵלָא, לְמִילֵט. וְאֲסַתְּכֵל בַּהֲהוּא זְמַנָּא, וְלֹא אֲשַׁתְּכַח.
 כְּדִין מַה כְּתִיב, (במדבר כג) מַה אֶקוּב לֹא קִבַּה אֵל וּמַה
 אֲזַעוּם לֹא זַעַם יי'. וּבְגִין כֵּן, (מיכה ו) עַמִּי זָכַר נָא מַה יַּעֲזֹן
 בְּלֶק וְגו'. וּמַה עָנָה אוֹתוֹ בְּלָעָם בֶּן בְּעוֹר (בגין כף) זַכָּאִין
 אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל, זַכָּאָה חוּלְקִיָּהוּן בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא
 דְּאֲתִי. (דמאריהון אוכח לון הכי)

(ויקרא כ"ו) אִם בְּחֻקוֹתַי תֵּלְכוּ. אִם בְּחֻקוֹתַי, דָּא אֲתַר דְּגִזְרִין
 דְּאוּרִיִּיתָא תֵּלְיִין בַּהֲהוּא אֲתַר, כְּמַה דְּאֲתַר אֲמַר (ויקרא

יח) אֶת חֻקוֹתַי תִּשְׁמְרוּ. חוֹק הוּא דְאֶקְרִי הַכִּי, וְגִזְרֵינִי
 דְאֹרִייתָא בִּיה אֶתְכִלְיָן. (ויקרא כה) וְאֵת מִשְׁפָּטַי תִּשְׁמְרוּ.
 מִשְׁפָּטַי, דָּא הוּא אַתְר אַחְרָא עֲלָא, דִּיהֵיא חֻקָּה אַחֲדַת
 בֵּיה, וּמִתְחַבְּרָן דָּא בְּדָא דְעִילָאי וְתַתָּאי. וְכֹל פְּקוּדֵי
 אֹרִייתָא, וְכֹל גְּזֵרֵי אֹרִייתָא, וְכֹל קְדוּשֵׁי אֹרִייתָא,
 בְּהֵנִי אַחֲדָן. בְּגִין דִּיהֵיא תוֹרָה שְׁבַכְתָּב, וְהֵיא תוֹרָה
 שְׁבַעֲל פֹּה.

וְעַל דָּא אִם בְּחֻקוֹתַי, כָּל אֵינּוֹן גִּזְרֵינִי וְדִינֵינִי וְעוֹנְשֵׁינִי
 וּפְקוּדֵינִי, דְאֵינּוֹן בִּיהוּא אַתְר דְאֶקְרִי תוֹרָה שְׁבַעֲל
 פֹּה, חֻקָּה. וְאֵת מִשְׁפָּטַי תִּשְׁמְרוּ, בִּיהוּא אַתְר דְאֶקְרִי
 תוֹרָה שְׁבַכְתָּב, כְּמָה דְאֵת אִמֵּר (תהלים פא) מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי
 יַעֲקֹב. וְדָא אַחֲדִיד בְּדָא וְדָא בְּדָא, וְכֹלָא חַד. וְדָא הוּא
 כְּלָלָא דְשִׁמְא קְדִישָׁא וּמֵאן דְאֵעֲבַר עַל פְּתַגְמֵי אֹרִייתָא,
 כְּאֵלוּ פְּגִים שִׁמְא קְדִישָׁא, בְּגִין דְחֻק וּמִשְׁפָּט שִׁמְא
 דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא הוּי. וְעַל דָּא, אִם בְּחֻקוֹתַי תִּלְכוּ: דָּא
 תוֹרָה שְׁבַעֲל פֹּה. וְאֵת מִשְׁפָּטַי תִּשְׁמְרוּ: דָּא תוֹרָה
 שְׁבַכְתָּב. וְדָא הוּא כְּלָלָא דְשִׁמְא קְדִישָׁא.

וְעֲשִׂיתֶם אוֹתָם. מֵאֵי וְעֲשִׂיתֶם אוֹתָם, פִּיּוֹן דְאִמֵּר תִּלְכוּ
 וְתִשְׁמְרוּ, אִמֵּאֵי וְעֲשִׂיתֶם. אֵלָא, מֵאן דְעֲבִיד
 פְּקוּדֵי אֹרִייתָא וְאֹזִיל בְּאוֹרְחוּי, כְּבִיכּוּל כְּאֵלוּ עֲבִיד לֵיה
 לְעִילָא. אִמֵּר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, כְּאֵלוּ עֲשָׂאנִי,

וְאוֹקְמוּהָ. וְעַל דָּא וְעַשִׂיתֶם אוֹתֶם. וְעַשִׂיתֶם אִתְּם כְּתִיב
 וְדַאי, וְהוֹאִיל וּמִתְעָרִי עֲלֵיכֹן לְאַתְחַבְּרָא דָּא בְּדָא,
 לְאַשְׁתַּכְּחָא שְׂמָא קְדִישָׁא כְּדָקָא יְאוֹת, וְעַשִׂיתֶם אִתְּם
 וְדַאי.

כְּגִוּוֹנָא דָּא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, (שמואל ב ח) וַיַּעַשׂ דְּוֹד שֵׁם,
 וְכִי דְוֹד עֲבַד לֵיהּ. אֶלָּא בְּגִין דְּאֶזִּיל בְּאַרְחֵי
 דְּאוֹרֵייתָא, וְעֲבִיד פְּקוּדֵי אוֹרֵייתָא, וְאַנְהִיג מַלְכוּתָא
 כְּדָקָא יְאוֹת, כְּבִיכּוּל, עָשָׂה שֵׁם לְעֵילָא. וְלֹא הוּוּ מַלְכָּא
 בְּעֵלְמָא דְּזוּכָה (דף קי"ג ע"ב) לְהֵאִי כְּדוּד, דְּהוּוּ קָם בְּפַלְגוֹת
 לֵילֵיא, וְהוּוּ מְשַׁבַּח לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַד דְּסָלִיק
 שְׂמָא קְדִישָׁא בְּכוּרְסֵייהּ, בְּשַׁעֲתָא דְּסָלִיק נְהוּרָא דִּימָמָא.
 כְּבִיכּוּל הוּא עֲבַד שֵׁם מִמֶּשׁ כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (ויקרא כד)
 וַיִּקּוּב בֶּן הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרָאֵלִית אֶת הַשֵּׁם וַיִּקְלַל. וּבְגִין כִּךְ
 וַיַּעַשׂ דְּוֹד שֵׁם. וְעַל דָּא וְעַשִׂיתֶם אוֹתֶם כְּתִיב, וְאִי אֲתוּן
 תִּשְׁתַּדְּלוּן לְמַעַבְדַּד לֹוֹן, לְאַתְתַּקְנָא שְׂמָא קְדִישָׁא כְּדָקָא
 יְאוֹת, כֹּל אֵינּוֹן בְּרַכָּאן דְּלְעֵילָא יִשְׁתַּכְּחוּן גַּבֵּיכֹן
 בְּתַקּוּנֵיהוֹן כְּדָקָא יְאוֹת.

(ויקרא כו) וּנְתַתִּי גְשָׁמֵיכֶם בְּעֵתָם וְגו'. כֹּל חַד וְחַד, יִתֵּן חֵילָא
 דִּילֵיהּ עֲלֵיכֹן. מֵאן אֵינּוֹן. הַהוּא תַקּוּנָא דְּעַבְדְּתוּן
 דְּהַהוּא שְׂמָא קְדִישָׁא כְּגִוּוֹנָא דָּא כְּתִיב, (בראשית יח) וְשָׁמְרוּ
 דְּרֹךְ יְי' לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט. וְכִי פִיּוֹן דְּכְתִיב וְשָׁמְרוּ

דָּרַךְ יִי, אִמְאֵי לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט. אֶלֶּא מֵאֵן דְּנָטִיר
 אֹרְחֵי דְאֹרִייתָא, כְּבִיכּוֹל הוּא עוֹשֶׂה צְדָקָה וּמִשְׁפָּט.
 וּמֵאֵי צְדָקָה וּמִשְׁפָּט. דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּכָה רַבִּי
 שְׁמַעוֹן וְאָמַר, וּוִי לֹון לְבַנֵּי נְשָׂא, דְלֹא יִדְעִין וְלֹא
 מִשְׁגִּיחִין בִּיקְרָא דְמֵאֲרִיהוֹן, מֵאֵן עָבִיד שְׁמָא קְדִישָׁא
 בְּכָל יוֹמָא, הָוִי אִימָא מֵאֵן דִּיהִיב צְדָקָה לְמִסְכְּנֵי.

תָּא חֲזִי, הָא אֹקְמוּהָ הָכִי הוּא, דְּמִסְכְּנָא אֶחִיד בֵּיה
 בְּדִינָא, וְכָל מִיכְלִייהוּ בְּדִינָא הוּא, אֲתֵר דְאֶקְרִי
 צְדָקָה, כְּמָה דָּאֵת אִמַר (תהלים כב) תִּפְלָה לְעֵנִי כִי יַעֲטֶהָ.
 תִּפְלָה, דָּא תִּפְלָה שֶׁל יָד, וְאוֹקִימְנָא. וּמֵאֵן דִּיהִיב לִיה
 צְדָקָה לְמִסְכְּנָא, הוּא עָבִיד לְעֵילָא שְׁמָא קְדִישָׁא שְׁלִים
 כְּדָקָא יָאוּת. בְּגִין דְצְדָקָה דָּא אֵילָנָא דְחַיִּי, וְצְדָקָה יְהִיב
 לְצְדָקָה. וְכֹד יְהִיב לְצְדָקָה, כְּדִין אֲתַחֲבַר דָּא בְּדָא, וְשְׁמָא
 קְדִישָׁא אֲשַׁתְּכַח שְׁלִים.

מֵאֵן עָבִיד דָּא אֲתַעְרוּתָא (ד"א דְעָבִיד אֲתַעְרוּתָא דָּא) דְלִתְתָא,
 וְדֵאִי כְּאֵלוּ עָבִיד שְׁמָא קְדִישָׁא בְּשְׁלִימוּ. כְּגוּוֹנָא
 דְאִיהוּ עָבִיד לְתַתָּא, הָכִי אֲתַעַר לְעֵילָא. וְעַל דָּא כְּתִיב,
 אֲשֶׁרִי שׁוֹמְרֵי מִשְׁפָּט עוֹשֶׂה צְדָקָה בְּכָל יַעַת. (תהלים קו)
 עוֹשֶׂה צְדָקָה, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּבִיכּוֹל הוּא עָבִיד
 לִיה.

תָּא חֲזִי, מִסְכְּנָא הָא אֲתַמַר מֵאֵן הוּא אֲתַרִּיהָ. מֵאֵי

טַעֲמָא. בְּגִין דְּמִסְכָּנָא לָא אֵית לִיה מְדִילִיה כְּלוּם, אֶלָּא
מֵה דִּיהֶבִין לִיה וְסִיְהָרָא לָא אֵית לָהּ נְהוּרָא מְדִילָהּ, אֶלָּא
מֵה דִּיהִיב לָהּ שְׂמֵשָׂא.

תָּא חֲזִי, אֲמַאי עָנִי חָשׁוּב כַּמַּת, מַאי טַעֲמָא. בְּגִין
דִּהוּא אַתְר גָּרִים לִיה, דִּהָא בְּאַתְר דְּמוֹתָא הוּא
שְׂכִיחַ, וּבְגִין כֶּךָ אֶקְרִי מַת. הֵהוּא דִּחְיִים עָלֶיהּ, הוּא יְהִיב
לִיה צְדָקָה, אֵילְנָא דִּחְיִי שְׂרִיא עֲלוּי. כַּמָּה דַּאת אָמַר,
(משלי י) וְצְדָקָה תִּצְלֵל מִמּוֹת. וּכְגֻוּנָא דְעֶבֶיד בַּר נֶשׁ
לְתַתָּא, הָכִי נָמִי עָבִיד לְעֵילָא מִמֶּשׁ. זַכָּאָה חוּלְקִיָּה דְזָכִי
לְמַעַבְד שְׂמָא קַדִּישָׂא לְעֵילָא, בְּגִין כֶּךָ צְדָקָה סָלִיק עַל
כָּלָא.

וְהֵנִי מְלִי, צְדָקָה לְשִׂמְהָ. דִּהָא אַתְעַר צְדָקָה לְצְדָקָה,
לְחַבְרָא לֹון כַּחְדָּא, וּלְמַהוּי כָּלָא שְׂמָא קַדִּישָׂא
כַּדְקָא יָאוּת. דִּהָא צְדָקָה לָא אַתְתָּקֹון, וְלָא אֲשַׁתְּלִים,
אֶלָּא בְּצְדָקָה. דְּכַתִּיב, (ישעיה נד) בְּצְדָקָה תִּכּוֹנְנִי, וְלִכְנֹסֶת
יִשְׂרָאֵל אַתְמַר, וּבְגִין כֶּךָ וְעַשִׂיתֶם אוֹתֶם וְגו'.

(ויקרא כ"ו) וּנְתַתִּי שְׁלוֹם בְּאַרְצְךָ וּשְׂכַבְתֶּם וְאִין מַחְרִיד וְגו'.

רַבִּי יוֹסִי פְתַח, (תהלים ד) רְגֹזוּ וְאֵל תַּחֲטְאוּ וְגו'. רְגֹזוּ
וְאֵל תַּחֲטְאוּ, הָאִי קָרָא אוּקְמוּהָ, דְּבַעֵי בַר נֶשׁ לְאַרְגֹזָא
יֵצֵר טוֹב עַל יֵצֵר הָרַע, וְשִׁפִּיר. אֲבָל בְּשַׁעֲתָא דְרַמְשׁ
לִילִיא, וּבַר נֶשׁ שְׂכִיב עַל עַרְסִיָּה, כַּמָּה גְרַדִּינִי נְמוּסִין

מִתְעַרְיִן בְּעֵלְמָא, וְאִזְלִין וְשִׂאֲטִין, וּבְנֵי נֶשָׂא בְּעָאן
 לְאַתְרֵגְזָא מִקְמִיהָ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלִדְחָלָא מִנִּיהָ,
 בְּגִין דְּלֹא יִשְׁתַּכַּח נִפְשִׁיהָ בְּגוּיִיהוּ, וְיִשְׁתַּזַּיֵּב מִנִּיּוּהוּ.
 וַיִּבְעִי לִיָּה לְבַר נֶשׁ, דְּלֹא יִפִּיק מִנִּיּוּהוּ מְלָה בְּפּוּמִיָּה. בְּגִין
 דְּלֹא יִתְעַר לְהוּ לְגַבִּיָּה, וְלֹא יִשְׁתַּכְחוּן בְּהִדְיָה. הֲדָא הוּא
 דְּכָתִיב אָמְרוּ בְּלִבְבְּכֶם עַל מִשְׁכַּבְּכֶם וְדַמּוּ סֵלָה. דְּלֹא
 יִפִּיק מִנִּיּוּהוּ מְלָה מִפּוּמִיָּה.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְּאִשְׁתַּכְחוּ יִשְׂרָאֵל זַכָּאִין קָמִי קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, מַה כְּתִיב, וְנָתַתִּי שְׁלוֹם בְּאַרְצָךְ. הֲאִי
 לְעִילָא. דְּאִתִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַתְחַבְּרָא בְּכַנְסַת
 יִשְׂרָאֵל. כְּדִין וְשַׁכְּבֶתֶם וְאִין מַחְרִיד. מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין
 וְהִשְׁבַּתִּי חַיָּה רְעָה מִן הָאָרֶץ. (דף קי"ד ע"א) דָּא חַיָּה דְּזִינָא
 בִּישָׂא לְתַתָּא. וּמֵאִי אִיְהִי. אֲגַרְת בֵּת מַחְלַת, הִיא, וְכָל
 סִיעֲתָא דִּילָהּ. הֲאִי בְּלִילִיא. בִּימָמָא, בְּנֵי נֶשָׂא דְּאָתוּ
 מִסְטָרְהָא דָּא, הֲדָא הוּא דְּכָתִיב, (ויקרא כ"ו) וְחָרַב לֹא תַעֲבוֹר
 בְּאַרְצְכֶם.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, הָא אוּקְמוּהָ דְּאִפִּילוּ חָרַב שְׁל שְׁלוֹם,
 כְּגוֹן פְּרַעָה נְכָה. אֲבָל וְחָרַב לֹא תַעֲבוֹר, דָּא סִיעֲתָא
 דִּילָהּ. וְהִשְׁבַּתִּי חַיָּה רְעָה, דְּלֹא תִשְׁלוּט בְּאַרְעָא, וְאִפִּילוּ
 הֶעֱבְרָה בְּעֵלְמָא לֹא תַעֲבוֹר עַלֵּיכוּ, וְאִפִּילוּ חָרַב דְּשָׂאָר
 עֲמִין, וְאִפִּילוּ בַר נֶשׁ מִזִּינָא, לָא יַעֲבוֹר עַלֵּיכוּ.

וְדָא דְרִישׁ יֵאֲשִׁיחוּ מִלְכָּא, וְאוֹקְמוּהָ דְהוּא אֲתַפֵּס
 בְּחֻבְיֵיהּ דִּישְׂרָאֵל. כְּמָה דְכְּתִיב, (איכה ד) רוּחַ אֲפִינוּ
 מְשִׁיחַ יְיָ נִלְכַד בְּשַׁחֲתוֹתֵם וְגו'. הֲכָא אֵית לְאַסְתְּפְלָא,
 דְהָא תַנְיִנָן אִי רִישָׁא דְעַמָּא הוּא טַב, כָּל עַמָּא מִשְׁתַּזְבֵּן
 בְּגִינֵיהּ. וְאִי רִישָׁא דְעַמָּא לָא אֲתַכְשָׁר, כָּל עַמָּא אֲתַפְסֵן
 בְּחֻבְיֵיהּ. וְהָא יֵאֲשִׁיחוּ רִישָׁא דְכְּשָׂרָא הוּהוּ, וְעוֹבְדוּי
 מִתְכַּשְׂרֵן. אֲמַאי אֲתַפֵּס בְּחֻבְיֵיהּ דִּישְׂרָאֵל.

אֲלָא עַל דְלָא הֵימִין בֵּיהּ בִּירְמִיָּהוּ, וְלָא כְּפִית לְהוּ
 לִישְׂרָאֵל, דְחָשִׁיב דְכֻלְּהוּ זַכָּאִין כְּוֹתִיָּהּ. וְהוּהוּ אָמַר
 לִיהּ יְרַמְיָהּ, וְלָא הֵימִין בֵּיהּ. וּבְגִין כֶּךָ אֲתַפֵּס בְּחֻבְיֵיהּ.
 וְעוֹד דְסִיְהָרָא הוּהוּ מְאִיךְ נְהוּרָא, וּבְעֵיא לְאַסְתְּמָא.

(ויקרא כ"ו) וְנָתַתִּי מִשְׁכָּנִי בְּתוֹכְכֶם וְגו'. וְנָתַתִּי מִשְׁכָּנִי, דָּא
 שְׂכִינְתָא. מִשְׁכָּנִי: מִשְׁכּוֹנָא דִּילִי. דְהִיא אֲתַמְשְׁכְּנָא
 בְּחֻבְיֵיהּ דִּישְׂרָאֵל. וְנָתַתִּי מִשְׁכָּנִי, מִשְׁכּוֹנִי וְדָאִי. מְתַל
 לְבַר נֶשׁ דְהוּהוּ רְחִימָא לְאַחְרָא, אָמַר לִיהּ וְדָאִי בְּרַחֲמֵיהּ
 עֲלָאָה דְאֵית לִי גַבְרָה, בְּעֵינָא לְדִירָא עַמָּה. אָמַר הֵיךְ
 אֲנִידַע דְתִידוּר גַּבְאִי, נָטַל כָּל כְּסוּפָא דְבֵיתֵיהּ, וְאֵייתִי
 לְגַבְיָהּ, אָמַר הָא מִשְׁכּוֹנָא לְגַבְרָה, דְלָא אֲתַפְרֵשׁ מִנָּךְ
 לְעֵלְמִין.

כֶּךָ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּעָא לְדִירָא בְּהוּ בִישְׂרָאֵל, מָה
 עֲבַד, נָטַל כְּסוּפָא דִּילִיהּ, וְנָחִית לְהוּ לִישְׂרָאֵל. אָמַר

לֹון, יִשְׂרָאֵל, הָא מִשְׁכּוֹנָא דִּילֵי גְבִיִּיכוּ, בְּגִין דְּלֹא
 אֶתְפָּרֵשׁ מִנִּיכּוּ לְעֵלְמִין. וְאִף עַל גַּב דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 אֶתְרַחֵיק מִינָן, מִשְׁכּוֹנָא שְׂבִיק בִּידָן, וְאֲנָן נְטָרִין הֵהוּא
 כְּסוּפָא דִּילֵיהּ, מֵאן דִּיבְעֵי מִשְׁכּוֹנֵיהּ יִיתֵי לְדִיִּירָא גְבָן
 בְּגִין כֶּף וְנִתְתִי מִשְׁכְּנֵי בְּתוֹכְכֶם, מִשְׁכּוֹנָא אֲתָן בִּידֵיִיכוּ,
 בְּגִין דְּאִדוּר עִמְכוּן. וְאִף עַל גַּב דִּישְׂרָאֵל הִשְׁתָּא
 בְּגִלּוּתָא, מִשְׁכּוֹנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הוּא גְבִיִּיהוּ, וְלֹא
 שְׂבָקוּ לֵיהּ לְעֵלְמִין.

וְלֹא תִגְעַל נַפְשֵׁי אֲתָכֶם, לְבַר נֶשׁ דְּרַחֲמִים לְחֻבְרִיהּ, וּבְעָא
 לְדִיִּירָא עֲמִיהּ, מַה עֵבֵד, נְטַל עֲרֶסָא דִּילֵיהּ וְאִיִּיתֵי
 לְבֵיתֵיהּ. אֲמַר דָּא עֲרֶסָא דִּילֵי בְּבֵיתֵיהּ, בְּגִין דְּלֹא אֶרְחִיק
 מִינָךְ, עֲרֶסְךָ, וּמֵאֲנָךְ. כֶּף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲמַר, וְנִתְתִי
 מִשְׁכְּנֵי בְּתוֹכְכֶם וְלֹא תִגְעַל נַפְשֵׁי אֲתָכֶם, הָא עֲרֶסָא דִּילֵי
 בְּבֵיתֵיכּוּ, כִּיּוֹן דְּעֲרֶסָא דִּילֵי עִמְכוּן, תִּנְדָּעוֹן דְּלֹא
 אֶתְפָּרֵשׁ מִנִּיכּוּ, וּבְגִין כֶּף וְלֹא תִגְעַל נַפְשֵׁי אֲתָכֶם.

(ויקרא כו) וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּתוֹכְכֶם וְהִיִּיתִי לָכֶם לֵאלֹהִים, כִּיּוֹן
 דִּמִּשְׁכְּנָא דִּילֵי גְבִיִּיכוּ, בּוֹדְאֵי תִנְדָּעוֹן דְּאֲנָא אֲזִיל
 עִמְכוּן, כְּמַה דְּאֵת אֲמַר (דברים כג) כִּי יִי אֱלֹהֶיךָ מִתְהַלֵּךְ
 בְּקֶרֶב מַחֲנֶיךָ לְהִצִּילְךָ וְלָתֵת אוֹיְבֶיךָ לְפָנֶיךָ וְהָיָה מַחֲנֶיךָ
 קְדוֹשׁ.

רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יְהוּדָה, הוּוּ שְׂכִיחֵי לִילֵיא חַד בְּכַפֵּר קָרִיב

לִימָא דְטַבְרִיא, קָמוּ בְּפִלְגוֹת לִילִיא אֲמַר רַבִּי יִצְחָק לְרַבִּי
יְהוּדָה נִימָא בְּמַלִּי דְאֹרֵייתָא דְאָף עַל גַּב דְּאֲנָן בְּאַתְר
דָּא, לֹא בְּעֵינָא לְאַתְפָּרְשָׁא מְאִילְנָא דְחַיִּי.

פְּתַח רַבִּי יְהוּדָה וְאָמַר, (שמות לג) וּמֹשֶׁה יָקַח אֶת הָאֶהָל
וּנְטָה לּוֹ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְגו'. וּמֹשֶׁה יָקַח אֶת הָאֶהָל,
אֲמַאי. אֵלָא אֲמַר מֹשֶׁה, הוּאִיל וְיִשְׂרָאֵל קָא מְשַׁקְרִי בֵּיה
בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַחֲלִיפוּ יְקָרָא דִילֵיהּ, הָא מְשֻׁכּוֹנָא
דִילֵיהּ יְהֵא בִידָא דְמְהִימְנָא, עַד דְנַחֲמִי בְּמָאן יִשְׁתַּאֲר.
אֲמַר לֵיה לִיהוֹשֻׁעַ, אַנְתָּ תְהֵא מְהִימְנָא בֵּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, וּבֵין יִשְׂרָאֵל, וְיִשְׁתַּאֲר מְשֻׁכּוֹנָא בִידְךָ
בְּהִימְנוּתָא, וְנַחֲמִי (דף קי"ד ע"ב) בְּמָאן יִשְׁתַּאֲר. מַה פְּתִיב, וְשָׁב
אֶל הַמַּחֲנֶה וּמְשַׁרְתּוּ יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן נֶעַר לֹא יָמִישׁ מִתּוֹךְ
הָאֶהָל. מַאי טַעְמָא לִיהוֹשֻׁעַ בְּגִין דְּאִיהוּ פְּסִיְהָרָא לְגַבֵּי
שְׁמֵשָׁא, וְאִיהוּ אֲתַחְזִי לְנִטְרָא מְשֻׁכּוֹנָא. וְעַל דָּא, לֹא
יָמִישׁ מִתּוֹךְ הָאֶהָל.

אֲמַר לֵיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה, מֹשֶׁה, לֹא אֲתַחְזִי
הָכִי, דְּהָא מְשֻׁכּוֹנָא דִילִי יְהִיבִית בִּידֵייהוּ, אָף עַל
גַּב דְּאִינוּן חָאבוּ לְגַבְאִי, מְשֻׁכּוֹנָא יְהֵא לְגַבֵּייהוּ, דְּלֹא
יִתְפָּרְשׁוּן מִנֵּיהּ. (ס"א דְּלֹא אֲתַפְּרֵשׁ מִנֵּיהּ) תְּבַעֵי דְאַתְפָּרֵשׁ מִנֵּייהוּ
דִישְׂרָאֵל, וְלֹא אִיתוּב לְגַבֵּייהוּ לְעֶלְמִין, אֵלָא אֲתִיב
מְשֻׁכּוֹנָא דִילִי לְגַבֵּייהוּ, וּבְגִינֵיהּ לֹא אֲשַׁבּוּק לְהוּן בְּכָל
אַתְר.